

Prelatas Antanas Grigaliūnas

Antanas Grigaliūnas gimė 1893 m. rugsėjo 8 d. Kleboniškių kaime, Šeduvos valsčiuje, tuometinėje Panevėžio apskrityje (dabar – Radviliškio r.). Ūkininkų Grigaliūnų šeima buvo gausi, bene 12 vaikų. Vaikystė prabėgo gražiose Daugyvenės pakrantėse. Kleboniškių kaimas į vienkiemius išsiskirstė vėlai, tik 1926aisiais.

Būsimasis kunigas Antanas mokėsi Panevėžio berniukų gimnazijoje, po to įstojo į Kauno kunigų seminariją. Kunigu A. Grigaliūnas buvo išventintas 1918 m. gegužės 1 d. Tais pačiais metais jis buvo paskirtas vikaru į Linkuvą, kur ėjo ir gimnazijos kapeliono pareigas. 1923-1924 m. jis gilino teologijos studijas Kauno universitete. Vėl grįžęs į Linkuvą, ėjo kapeliono pareigas iki 1934 m., kol buvo paskirtas Biržų klebonu ir dekanu. Čia kunigas A. Grigaliūnas dirbo ir Antrojo pasaulinio karo metais. Po karo jis buvo ištremtas iš Lietuvos. Iš Sibiro kunigas grįžo 1956 m. A. Grigaliūnas trumpai yra klebonavęs Rozalime, buvo Panevėžio Šv. Petro ir Povilo bažnyčios altaristas, o nuo 1958 m. tapo tos bažnyčios klebonu. Kunigas Antanas Grigaliūnas, pakeltas kapitulos prelatu, buvo numatytas kandidatu į vyskopus. Bet tam sutrukdė mirtis. Prelatas Antanas Grigaliūnas mirė 1960 m. liepos 1 d. Jis palaidotas Panevėžio Šv. Petro ir Povilo bažnyčios rūsyje po didžiuoju altoriumi.

B. Kviklys, apibūdindamas pareigingą kunigą, rašo, kad jis ir „*kitus parapijos reikalus tvarkė pavyzdinai*“. Jo rūpesčiu buvo sutvarkyta per Antrąjį pasaulinį karą nukentėjusi Biržų bažnyčia, 1943 m. jo ir vietos gyventojų pastangomis Pelaniškių kapinėse pastatyta stilinga koplytėlė. Klebonaudamas Biržuose jis turėjo 38 ha ūkį, šį tvarkė pavyzdinai. 1940 m. valdžia ūkį sumažino per pusę. Dirbdamas Linkuvoje jis globojo ateitininkus ir jiems vadovavo. Savo dėstomo tikybės dalyko A. Grigaliūnas išmokydavo tiek, kad retas mokinys turėjo mažesnę pažymį negu penketą...

Amžininkai prelatą A. Grigaliūną apibūdina kaip ramaus, nuotaikingo būdo, pasižyminti tolerancija žmogų.

Prelatas padėjo išmokyti ir į kunigus išleisti savo jaunesnįjį brolių Mykolą (1907-1982). Jis paskutiniaisiais savo gyvenimo metais buvo Panevėžio katedros altariu.

Literatūra

1. Dagelis A. Dviveidžiai. – V. – 1960. – P.26, 106, 117–118.
2. Grigaliūnas Antanas // Ateitininkai komunistų ir nacių kankiniai / Red. L. Kerulis, P. Narutis, J. Prunskis. – Putnam. – 1991. – P.68.
3. Grigaliūnas Antanas // Lietuvių enciklopedija. – T.36. – Boston. – 1969. – P.233.
4. Juknevičius P. Prelatas Antanas Grigaliūnas // Krašto dvasininkai: sielovada ir visuomeninė veikla. Konferencijos, įvykusios 2003 m. gruodžio 12 d., pranešimų tezės. – Panevėžys. – 2003. – P.11–12.
5. Juknevičius P. Prelatas Antanas Grigaliūnas // Tėvynė. – 2004 01 14.
6. Kviklys B. Lietuvos bažnyčios. Panevėžio vyskupija. – T.4. – Chicago, Illinois. – 1984. – P.40, 141, 335.
7. Linkuva. Šiaurės Lietuvos švietimo židinys / Red. A. Šešplaukis. – Chicago. – 1978. – P.32, 131–132.
8. Matas Raišupys [Vladas Būtėnas]. Dabarties kankiniai. Lietuvos vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų kelias pirmojoje ir antrojoje sovietų okupacijoje. – Chicago. – 1972. – P.208, 404.
9. Panevėžio vyskupija. Istoriniai duomenys, pastoracinė veikla. – V. – 1998. – P.103–104, 542.